

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Владимир Христов Гончев, д.м
Бургаски Държавен Университет „Проф. д-р Ас. Златаров“
Член на Научно жури, съгласно заповед на Ректора на Медицински университет –
Варна с № : P-109-505/10.12.2025

Относно защита на Дисертационен труд на Тема: „Ефикасност на грипните ваксини за предотвратяване на заболяемостта сред възрастните над 80 години“ за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ в Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление: 7.4. Обществено здраве, Научна специалност: „Управление на общественото здраве“ на кандидат Павел Мутер, докторант в свободна форма на докторантура към катедра Социална медицина и организация на здравеопазването, Факултет „Обществено здравеопазване“ при Медицински университет – Варна с Научен ръководител: проф. д-р Ц. Паунов д.м

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Административните документи по процедурата, предвидени в Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за приложението му и Правилника за развитие на академичния състав на МУ-Варна са представени в пълен обем.

Кратки биографични данни:

Павел Мутер е роден в гр. Витебск. Към момента живее в Израел. През 2001г. придобива образователна степен бакалавър в гр. Хадаса – Еврейски университетски факултет за медицински сестри; 2008г. – магистър за клинична медицинска сестра в гр. Хадаса – Еврейски университетски факултет за медицински сестри; 2018г. – специалност гериатрична медицинска сестра в гр. Хадаса – Еврейски университетски факултет по медицински сестри.

Професионален опит:

Докторантът работи в организация: Купат Холим Меухедет – обединена здравна каса.

Кандидатът е заявил следните професионални и социални умения: Обществени медицински услуги в дома свързани с Предоставяне на медицински услуги и грижи на пациенти с хронични и остри състояния, Разясняване на лекарствата и страничните ефекти на пациенти, членове на семейства и болногледачи, както и щателен преглед на предписаните от лекар изследвания. Обсъждане на планове за грижи с пациентите и обяснение на резултатите от изследванията и правилната употреба на лекарствата.

Докторантът владее руски, английски език и иврит.

2. Обща характеристика на дисертационният труд

Дисертацията съдържа 110 страници, от които 87 основно съдържание и 23 страници литературни източници. Трудът е онагледен с 3 таблици и 12 фигури. В съдържанието са включени следните глави: Въведение, Литературен обзор, Цел, хипотеза и методи, Собствени проучвания, Резултати, Дискусия, Изводи, Приноси,

Заклучение и Публикувани статии. Библиографската справка включва 155 литературни източника.

3. Актуалност на темата

Дисертационният труд на докторанта Павел Мутер разглежда изключително важна и фундаментална тема на нашето съвремие. Поради факта, че все повече хора достигат преклонна възраст над 80 години, медицинската общественост е длъжна да обърне особено внимание на здравето на тази възрастова група. Към нуждите на тази група трябва да бъдат насочени проучвания за заболяемостта, честотата на хоспитализациите и необходимостта от медикаментозно лечение. В своята разработка Павел Мутер прави опит да изследва ефективността на противогрипната ваксина при лица на възраст на 80 и над 80 годишна възраст с деменция. Направен е анализ, който търси взаимоотношения между имунизационния статус, придружаващи хронични заболявания, остра инфекциозна заболяемост, нуждата от допълнително медикаментозно лечение и хоспитализации. Проучването изтъква как с напредване на възрастта хората боледуват по—често от рак и хронични заболявания на сърдечно съдовата система, диабет, нефрологични заболявания, невродегенеративни заболявания като деменция и болест на Алцхаймер. Работейки в сферата на медицинските грижи за такъв тип пациенти, докторантът посочва проблемите свързани с функционалните ограничения, нарушенията в храненето и нуждата от широка медикаментозна намеса. В Израел всички граждани са здравно осигурени и националната система за здравно осигуряване покрива лечението на заболяванията, включително деменция и болест на Алцхаймер. Несъмнено увеличаването на процента на възрастните хора над 65-годишна възраст носи множество предизвикателства за обществото и здравната система. Тези групи са изложени на висок риск от тежка заболяемост с множество хронични заболявания и поради физиологичните характеристики на напредналата възраст. Една от сериозните заплахи за здравето на пациентите с деменция е рискът от инфекции, като тези, причинени от грипни вируси. Това е фактор, който допълнително натоварва ресурсите и финансите на здравната и здравно осигурителната система. Именно за това проучванията от този характер имат значение за прогнозата, планирането и вземане на важни решения в сферата на здравеопазването.

Въведението е насочващо, а **литературният обзор** е направен въз основа на 155 източника, от които над 70% са от последните 10 години. Обзорът дава съвременна информация по темата. Дисертантът е добре осведомен и умее да борави с литературни данни.

Целта е формулирана ясно и точно като визира вниманието върху по-доброто разбиране на актуалния проблем със стареенето, хроничните заболявания сред хората над 80 години, риска от грип и възможностите за превенция чрез имунизация. Задачите са точно дефинирани и отговарят на поставената цел.

Използваните методи за проведените проучвания са голям набор, с който се изследва многостранността на проблема. Проследени са пациенти с деменция за 5 годишен период (2018-2023). Предвидени са включващи и изключващи критерии, замъгляващи фактори, зависими и независими променливи. Като основна зависима променлива са фоновите хронични заболявания добавени към деменцията. Независимата променлива в това проучване е ваксинацията срещу грип, при което са сравнени пациенти, които са получили ваксинацията срещу грип и пациенти, които не са получили

ваксинация срещу грип. Използвани са поредица от статистически методи. Статистическа обработка на данните е извършена със статистически софтуер SPSS версия 27. Представени са графични изображения на статистически обработените данни.

Частта „**Резултати и обсъждане**” отговаря на поставените задачи. Впечатление прави, че от всички 2396 участници само 13,02% не са били никога имунизиран. Резултатите показват, че оценката на ефективността на противогрипната ваксина сред пациенти с деменция над 80 годишна възраст никак не е лесно. Намесват се множество фактори като хронични заболявания, намален имунитет, прием на различни лекарства, различен здравен статус, което води до отклонения от очаквания ефект от ваксината. Това със сигурност е една от причините за несъвпадението на данните от литературния обзор и световния опит. В труда не са открити разлики в заболяемостта от пневмония при имунизиран и не имунизиран, както и по отношение на изписани с рецепта лекарства. Въпреки това литературната справка посочва категорично добрата ефективност на противогрипната ваксина и намаляването на усложненията от грип. За съжаление получените резултати не успяват да дадат отговор на въпросът за икономическата ефективност на противогрипната ваксина за здравната система, което не трябва да подценява приноса на труда. Чрез проучването на литературата в тази разработка докторантът прави косвен анализ и изводи за икономическата ефективност на имунизацията.

Очертават се 5 **извода**, които точно обобщават резултатите от обзора и собствените проучвания.

Приемам изцяло предложените общо 12 приноса.

I. Теоретични приноси

1. Разширени са научните знания относно ефективността на противогрипната ваксинация при популация от лица на възраст над 80 години с деменция чрез интегриране на епидемиологични, клинични и социално-медицински показатели в рамките на общественото здраве.

2. Обоснована е необходимостта оценката на ваксиналните програми при много възрастни пациенти да се извършва чрез комплексен подход, включващ не само заболяемост и хоспитализации, но и индикатори, свързани с функционален спад, медикаментозна консумация и здравна уязвимост.

3. Допълнено е научното разбиране за влиянието на имуностареенето, коморбидността и социално-здравните фактори върху наблюдаваната ефективност на профилактичните интервенции при възрастни хора с деменция.

II. Методологични приноси

1. Приложен е комплексен аналитичен модел за оценка на ефекта от противогрипната ваксинация, базиран на сравнение между ваксинирани, частично ваксинирани и неваксинирани групи в реална популационна среда.

2. Въведен е подход за използване на индиректни индикатори за здравни резултати (честота на антибиотично лечение, диагностицирана пневмония и хоспитализации) като инструмент за оценка на ефективността на профилактични програми в условията на реалната медицинска практика.

3. Демонстрирана е приложимостта на наблюдателни популационни данни за анализ на интервенции в общественото здраве при групи с висока степен на медицинска и социална уязвимост.

III. Научно-приложни приноси

1. Идентифицирани са фактори, влияещи върху ваксиналното покритие при възрастни пациенти с хронични заболявания и деменция, което създава основа за оптимизиране на профилактичните политики в здравната система.

2. Показано е, че интерпретацията на резултатите от ваксинационни програми може да бъде повлияна от селекционни и здравностатусни различия между пациентските групи, което има съществено значение при планиране и оценка на национални имунизационни стратегии.

3. Предоставени са доказателства за необходимостта от индивидуализиран подход при прилагане на профилактични интервенции сред много възрастни пациенти, отчитащ степента на коморбидност и функционално състояние.

IV. Практико-приложни приноси

1. Предложени са насоки за подобряване на управлението на профилактичните програми при възрастни хора чрез по-активна роля на медицинските специалисти при вземането на решения за имунизация.

2. Получените резултати могат да бъдат използвани при разработване на стратегии за намаляване на усложненията, антибиотичната употреба и предотвратимите хоспитализации сред възрастното население.

3. Изследването предоставя научна основа за усъвършенстване на политики, насочени към поддържане на функционалната независимост и качеството на живот при пациенти с деменция чрез профилактични здравни интервенции.

Заклучение: Дисертационният труд е завършен, дело е на самия автор и е добър образец за насочване на бъдещите проучвания към уязвимите популации в нашето общество. Необходими са нови търсения на възможностите за превенция на грипа и неговите усложнения чрез имунизация. Нужен е внимателен подбор на участниците и особено внимание към дизайна на този вид проучвания по отношение на замъгляващите фактори, рандомизацията и оценката на инфекциозната заболяемост по индиректни показатели. Дисертацията отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Р. България. Трудът е представен в завършен и добре оформен вид. Оценявам положително дисертационния труд **„Ефикасност на грипните ваксини за предотвратяване на заболяемостта сред възрастните над 80 години“** и давам положителния си вот за присъждането на Павел Мутер на научната и образователна степен „Доктор“ в Област на висше образование: 7. Здравеопазване и спорт, Професионално направление: 7.4. Обществено здраве, Научна специалност: „Управление на общественото здраве“

11.03.2026 г.
гр. Бургас

Подпис:
професор д-р Владимир Христов Гончев, д.м.

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679